

CD KLASSIEK

Zachte beenviool

Jean-Baptiste Barrière

Jean-Baptiste Barrière (1705-1747) moet een van de knapste Franse cellisten van de achttiende eeuw zijn geweest. Bovendien was hij een bijzondere componist van beklijvende melodieën die nieuwe technische vereisten stelden aan instrument zowel als aan speelwijze. Zijn composities ontstonden op een keerpunt. Hoe zou de statige Franse muziektraditie de meer virtuoze Italiaanse vernieuwingen opnemen en tot een nieuwe synthese brengen? Populair uitgedrukt, hoe van de beenviool (*viola da gamba*), het 'hoofse' instrument, evolueren naar de viool?

De middenterm blijkt de diskantgamba te zijn en de violoncel en rond beide instrumenten cirkelt Barrières oeuvre. De perfectie van zijn spel maakte dat de in zijn tijd nog immer populaire gamba in Frankrijk werd vervangen door de cello. Barrière genoot dan ook bij leven een grote faam. Zo werd hij opgenomen in de Parijse *Académie Royale de Musique* en schonk Louis XV hem twee jaar nadien privileges

in ruil voor nieuwe composities. Ondank is echter 's werelds loon en aldus raakt Barrière na zijn voortijdige dood vergeten.

Sinds 2000 kwam daarin verandering, ook al omdat cellist Bruno Cocset toen voor Alpha een opname maakte van een keuze uit de zes boeken met cellosonates van deze componist. Intussen is Barrières werk niet meer weg te denken uit het barokcellorepertoire en zien we dat Cocset en Les Basses Réunies veertien jaar later een tweede verzameling hebben opgenomen.

Een aantal van die sonates komt uit Barrières vijfde boek en worden op een vijfsnarige diskantgamba – in het Frans zo bevallig een *un pardessus de viole* genoemd – vertolkt door de Italiaanse gambist Guido Balestracci. Er staan ook twee klavecimbelwerkjes op de cd en die worden dan weer gespeeld door Bernard Cuiller.

Typisch voor Cocsets werkwijze is dat hij voor elke compositie de juiste cello gebruikt. Zo bespeelde hij voor de Bach solosuites ooit zes verschillende cello's en ook op deze cd gaat het die richting uit met maar liefst vier instrumenten. Hoe dan ook klinkt de hele cd voortreffelijk. (JC)

Jean-Baptiste Barrière, *Volume 2. Sonates pour le violoncelle avec la basse continue*, door Bruno Cocset (cello), Guido Balestracci (beenviool) & Les Basses Réunies, Alpha Records (distributie Outhere Music), Alpha BB7760, 20,90 euro.

CD KLASSIEK

Verguisd talent

Luigi Boccherini

Tegenwoordig heeft iedereen het over de 'waarden van de Verlichting'. Die verlichte denkers waren echter dol op ordenen en in hokjes plaatsen. Dat deden ze ook met de muziek. Wat paste bij hun idealen groepeerden ze onder de term 'klassiek', terwijl wat volgens hen nog te zeer aansloot bij de wereld van het ancien régime het etiket 'preklassiek' of 'galant' kreeg opgeplakt.

Olivier Fourès is van oordeel dat die scherplijperij van de verlichte geesten de muziek veel schade heeft toegebracht. In het

tekstboekje bij de cd met heerlijke muziek van Luigi Boccherini (1743-1805) schetst hij hoe die componist een slachtoffer was van deze groep.

Deze tijdgenoot van Joseph Haydn componeerde minstens even knappe muziek als de Oostenrijker, maar bleef lang onbekend en onbemind – behalve misschien voor zijn menuetje uit het vioolkwintet opus 11 nummer 5. Vandaag is de verkenning van het muzikale universum van deze componist al flink opgeschoten. Boccherini, die aan het Spaanse hof werkte, heeft heel wat in zijn mars. Dat blijkt overtuigend uit deze nieuwe cd met kamermuziek. (JC)

Luigi Boccherini, *Cello concerto G480. Quintets G451 & G436. Sextet G463*, door Marco Ceccato (cello), Manuel Granatiero (fluit), Francesco Romano (gitaar) & de Accademia Ottoboni, Zig-Zag Territoires (distributie Outhere Music), ZZT360, 19 euro.

BOEK POEZIE

Prille dichters

Ducal & Van Londersele

Nieuwe dichters krijgen minder kansen om te publiceren dan voorheen en als ze op het internet op zoek gaan naar poëzie, verdwalen ze vaak tussen minderwaardig werk dat geen voorbeeld kan zijn. Dat stelden Charles Ducal, de eerste Dichter des Vaderlands van België, en Roel Richelieu van Londersele,

tot in 2014 de eerste stadsdichter van Gent, twee jaar geleden vast.

Het zette hen ertoe aan de website www.hetgezeefdegedicht.be te lanceren. Nieuwe dichters zenden hen werk in, zij maken een selectie en geven tegelijk kleine, opbouwende tips aan de makers van gedichten die de selectie niet haalden. Sinds 2014 bracht de website werk van 71 debutanten. De beste gedichten uit die 'zeef' brengen de twee nu samen in een bundel, die dezelfde naam als de website kreeg.

Het gaat daarbij zeker niet om allemaal jonge mensen, zelfs eerder niet. De jongste dichters zijn dan wel geboren in 1988, de oudste debutanten worden dit jaar zeventig. Zoals Rita Van Asch, die in *Te vroeg* afscheid neemt van een geliefde. „Je liet een gezicht na, een woord, een plek met as, een teil met zomerzaden, een glas dat nog een afdrank droeg.” Anemie Deckmyn, een decennium jonger, beschrijft dan weer het ouder worden: „Nu alles taant en

ik besta bij gratie van verzakte lichaamsdelen”.

Precies de combinatie van stemmen uit verschillende generaties, die allemaal schrijven in het nu, maakt *Het gezeefde gedicht* een fijne bundel om in te snuisteren. Van prille liefde blader je door naar een moeder die haar dochter uitzwaait en naar het platteland uit iemands jeugd. De kwaliteit van het werk is gemiddeld goed, het initiatief bereikt dus zijn doel. (JVH)

Charles Ducal & Roel Richelieu van Londersele (samenstellers), *Het gezeefde gedicht*, Uitgeverij P, Leuven, 2016, 158 blz., 18,50 euro, ISBN 978 94 9145 589 6.

BOEK TUIN

Wilde planten

Suze Peters & anderen

Op de vraag „Wat is onkruid?” antwoordde de negentiende-eeuwse Amerikaanse filosoof Ralph Emerson gevat: „Een plant waarvan de verdiensten niet zijn ontdekt.” Die uitspraak

vat de grondgedachte achter dit boek perfect samen.

De meeste mensen gruwelen bij de gedachte aan onkruid. Het verpest hun verzorgde gazon of hun overdachte bloemenperkjes. Dit boek leert je (on)kruid beter kennen. Het beschrijft hoe je die woekerende tuin- en moestuinplanten kunt herkennen en geeft je wenken om ze te bestrijden. Maar wil je dat wel?

De auteurs belichten ook de keerzijde van de medaille. Ze maken je deelgenoot van de vele mogelijkheden die onkruid biedt. Vaak kan je er nog middeljes van brouwen om allerlei kwaaltjes te bestrijden. Middeltjes die onze grootouders kenden, maar gaandeweg werden vergeten. Enkele recepten in dit boek geven je ook een idee wat je ermee in de keuken aankunt.

Bovendien is het een inspirerend leesboek vol interviews met tuiniers, kwekers, koks, kunstenaars en onderzoekers. En er is een voorwoord van Bartel Van Riet.

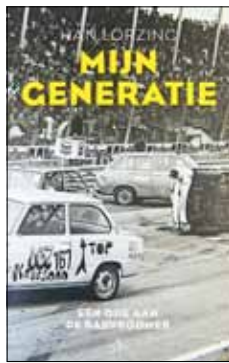
Peters en co. maakten een interessant boek voor onkruidliefhebbers zowel als onkruidhaters, want ze tonen hoe je van vijand je vriend maakt. (PC)

Suze Peters, Lotte Stekelenburg & Caroline Zeevat, *Onkruidboek. Voor onkruidminnaars en onkruidhaters*, Davidsfonds, Leuven, 2015, 191 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 5908 633 3.

BOEK SAMENLEVING

Wij babyboomers

Han Lörzing

Wanneer droeg u voor het eerst een jeans? Voor de generatie van de babyboomers, geboren ruwweg tussen 1945 en 1955, is het een bijzonder betekenisvolle vraag. De jeans was immers het belangrijkste symbool van een radicale verandering in kleedgewoonten. Waren de jaren 1950 nog een tijdperk van hoge geruite sokken en gebreide debardeurs, voor ouderen zowel als jongeren, met de jeans drukten jongeren hun eigen stempel op de mode. „Voor onze ouders bleef het wennen”, schrijft Han Lörzing in *Mijn generatie*. „Hoeveel

moeders zullen niet betrapt zijn terwijl zij, tot afgrijzen van zoon of dochter, met de strijkbout een messcherpe vouw in een spijkerbroek streken?”

Kleding is slechts een van de vele thema's die Lörzing behandelt in het boek waarin hij beschrijft hoe de babyboomers, zijn generatie dus, de wereld zagen veranderen. Hij heeft het onder meer over roken, over modieuze kruiden en op restaurant gaan, over postzegels, de opkomst van computers en huizen bouwen.

Elk hoofdstuk is overgoten met een dikke laag Hollandse saus en voor ons valt het boek dus veel eer te lezen als een geschiedenis van Nederland. Wie verder kijkt dan de begrippen en de plaatsnamen, vindt er zeker ook een spiegel van de Belgische geschiedenis in de jongste zeven decennia. Neem nu het hoofdstuk over het veranderende rijgedrag. Lörzing begint bij de allereerste file in Nederland, op 29 mei 1955 bij Utrecht. België volgde niet veel later, met de Expo in 1958 als boosdoener.

„Oude foto's zien er gemoedelijk uit; het lijkt wel alsof niemand haast heeft en het verkeer één grote, veilige idylle is”, schrijft Lörzing. „Schijn be-

driegt. In 1955 vielen er 153 verkeersdoden per miljoen inwoners, een score die tegenwoordig uitsluitend nog in derdewerldlanden gehaald wordt, en in de volgende jaren bleef het aantal verkeersdoden stijgen. Mensen die beweren dat vroeger alles beter was, hebben het vast niet over de veiligheid in het verkeer.”

Het allerlaatste hoofdstuk van *Mijn generatie* behandelt het geloof. Vooral daar valt op dat Han Lörzing soms wat kort door de bocht gaat en zijn mening nogal stellig als feit poneert. Hij levert echter een vermakelijk boek af, de kritische blik kan de lezer zelf inbrengen. (JVH)

Han Lörzing, *Mijn generatie. Een ode aan de babyboomer*, Athenaeum/Plak & Van Genneep, Amsterdam, 2015, 312 blz., 15 euro, ISBN 978 90 2530 050 0.